

Posudek na magisterskou práci Bc. Barbory Žampachové:

Opakovatelnost a personalita v testech exploračního chování

V předkládané studii zaujímá vlastní text 61 stránek, na dalších stránkách je prezentováno cca 150 citací užitých zdrojů informací a 27 stránek přílohy s tabulkami a grafy. Práce je přehledně klasicky strukturovaná, na začátku stojí jednostránkový úvod, na jehož konci jsou formulovány otázky, které měly být zodpovězeny:

Jak se mění chování krysy obecné při několika opakováních stejného testu v různých časových intervalech? Jak vzájemně souvisí chování v různých uspořádáních exploračních testů (open field test, hole board test)? Existují u krysy konzistentní individuální rozdíly v chování v novém prostředí, které by mohly být považovány za projev personality?

Na následujících stránkách je velmi důkladně podána problematika osobnostních rysů chování a jejich stanovení a na konci teoretického úvodu je formulováno shrnutí dosavadních poznatků o testech užitých v předkládané práci. Studie se opírá o zcela relevantní publikace a jejich výběr ukazuje na dobrou znalost problematiky. Text je dobře srozumitelný, čtivý.

Velmi oceňuji, že úvodní text není samoučelný a zrcadlí důkladné promyšlení připravovaných experimentů. Rozbor experimentálního vybavení, na první pohled jednoduchého, ukazuje nesnadnou úlohu extrahovat motivy chování na základě behaviorálních testů. Práce přichází s novou koncepcí stanovení osobnostních rysů po několikanásobném opakování testů v určitém experimentálním zařízení (OF test, HB test), které podle autorky vede ke stabilizaci projevů, lepší opakovatelnosti projevů a lepší možnosti vypreparovat osobnostní rysy z prezentovaného chování. Nepochybně je to přínosná koncepce pro určité osobnostní rysy a bude ji možno považovat za metodologický rozvoj, který by mohl být badatelskou komunitou kladně přijat. Nicméně právě u exploračního chování jsou velkou komplikací při opakování testů učící procesy habituační, či podmiňovací, které explorační motivaci (aktivitu) utlumují. Tedy zde pokládám jednu obecnější otázku, jestli se při opakování testů projevovalo nějaké učení a jak jste k tomu přistupovali?

Ke studii mám několik konkrétních připomínek a dotazů:

- 1) Str. 25, Kap. 3. Metodika – „Jako modelové zvíře byla vybrána krysa obecná (*Rattus rattus*).“ Z jakých dalších možností jste vybírali?
- 2) Str. 26, poslední věta – „Vlastní reakce na nový předmět byla zaznamenávána po dobu dvou minut od prvního očištění míčku.“ Znamená to, že předtím optická informace nebyla zvažována?
- 3) Str. 35 obrázky 8-13 – možná by interpretaci změn pomohlo zobrazení reálné časové dimenze na ose x.
- 4) Str. 39 – proč bylo pro srovnání zvoleno poslední, osmé, opakování testu. Jaké to mělo důsledky pro lineární model?
- 5) Str. 40 – v tabulkách 1-5 zápis, že hladina významnosti je 0 není zcela korektní, místo ní by zde měl být zápis „ $< 0,0001$ “
- 6) Str. 45 – shluková analýza ukazuje, že určité behaviorální prvky podléhat habituaci asi mohou více, jiné méně. Znamená to tedy, že navykání na známé prostředí není všeobjímající ale selektivní?

- 7) Str. 58 – „head dipping“ může přinášet zvířatům potěšení – vždyť se hlodavci pohybují v norách.
- 8) V PCA grafech by bylo vhodné ukázat pozice jednotlivých zvířat – tedy ukázat strukturu materiálu zvířat z hlediska sledovaných osobnostních rysů.

Dotazy a připomínky jsem uvedl víceméně jen ke stimulaci diskuse a mohu jednoznačně konstatovat, že studentka, Barbora Žampachová, předkládá velmi zajímavou a dobře zpracovanou diplomovou práci, která přináší původní stimulující poznatky. Ty budou nepochybně ve spolupráci se školitelem zpracovány do další hodnotné publikace. Práci proto doporučuji k obhajobě a navrhuji ji ohodnotit stupněm výborně.

V Českých Budějovicích 31. 8. 2015

doc. RNDr. F. Sedláček, CSc.